

YANIT İFADE EDEN EVET, HAYIR VE BENZERİ SÖZCÜKLER ÜZERİNE

Burhan BARAN*

Geliş Tarihi: Ocak, 2017

Kabul Tarihi: Ağustos, 2017

Öz

Günlük dilde pek çok kullandığımız onaylama, ret, inkâr ifadeleri taşıyan evet, hayır gibi yanıt ifade eden sözcüklerin gramerimizdeki yeri tartışmalı konulardan biridir. Bunlar, araştırmacılar tarafından farklı sözcük türleri arasında değerlendirilmektedir. Bazı araştırmacılar bu sözcükleri zarflar içinde gösterirken bazıları edat bazıları ünlem olarak ele almaktadır. Bu durum konu üzerinde bir fikir birliği olmadığını bu nedenle de incelenmeye değer olduğunu göstermektedir.

Araştırmacıların görüşlerini birbirinden bağımsız olarak incelediğimizde hepsinin haklı nedenlere sahip olduklarını görebiliriz; ancak, konuyu derinlemesine inceleyip araştırmacıların görüşlerini karşılaştırdığımızda bu sözcüklerin zarf mı, edat mı yoksa ünlem mi sayılması gerektiği konusunda daha kesin bir sonuca ulaşmamız mümkündür.

Bu makalemizde konuyu derinlemesine ve karşılaştırmalı olarak inceleyip söz konusu sözcüklerin edat, zarf veya ünlem türlerinden hangisine dâhil edilmesi gerektiği konusunda bir sonuca varmayı amaçladık. Önce bu tür sözcüklerin araştırmacılar tarafından hangi türde ele alındığını hem alıntı yaparak hem tablo hâlinde sunduk. Ardından zarf, edat ve ünlem için yapılan tanımlardan bazılarını verip konuyla ilgili görüşlerimizi belirttik. Çalışmamızda onaylama, ret, inkâr ifadeleri taşıyan evet, hayır gibi yanıt ifade eden sözcüklerin ünlem olarak incelenmesinin, bazı kullanılışlarda da isim olarak değerlendirilmesinin daha uygun olacağını göstermeye çalıştık.

Anahtar Sözcükler: Onaylama, ret, evet, hayır, yanıt sözcükleri.

ABOUT YES, NO AND ETC. WORDS, EXPRESSING ANSWER

Abstract

The place of words which express answer, such as yes, no, in our grammar which are stated as approval, rejection, and denial that we fairly used in daily language is one of the controversial issues. These are evaluated by researchers in terms of different word classes. While some researchers show these words as adverb, others treat these words as preposition and interjection. This case shows that there is no concensus on the topic and therefore it is worth investigating.

When we independently analyze the opinions of the researchers, we can see that they all have the rightful reasons; however, when we study the subject in depth and compare the ideas of the researchers, it is possible to reach a more certain result about whether these words should be considered as adverb, preposition or interjection.

In this article, we aimed to conclude in depth and comparative analysis of the subject and to conclude whether the words should be included in the type

* Yrd. Doç. Dr.; Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, b.baran@dicle.edu.tr.

of preposition, adverb or interjection. First, we presented both quoting and tabular form how those kinds of the words were treated by researchers. Then we gave some of the definitions made for adverb, preposition and interjection and mentioned our opinions about the subject. In our study, we tried to show that it would be more appropriate to evaluate the words expressing response such as yes and no that is approval, rejection, denial as an interjection and as a name in some issues.

Keywords: Approval, denial, yes, no, answer words.

0. Giriş

Evet, hayır, peki gibi onaylama veya onaylamama bildiren sözcüklerin ne tür sözcükler sınıfında ele alınacağı konusu üzerinde fikir birliğine varılmamış bir konudur. Bu sözcükler araştırmacılar tarafından zarf, edat¹ ve ünlem sınıflarında incelenmektedir. Bu ifadeleri taşıyan sözcükleri zarf olarak alan (Atabay, Özel, Kutluk, 2003: 95) araştırmacılar bunların sorulara karşılık olarak kullanılan belirteçler olduğunu ve eylemleri, eylemsileri olumlu ya da olumsuz olarak pekiştirdiğini belirtir.

Bu sözcükleri edat sınıfında inceleyen (Hacıeminoğlu, 1992: V; Özçelik, Erten, 2011: 178) araştırmacılar, bunları tek başlarına anlamları olmayan, cümle içinde görevleri bulunan sözcükler olarak değerlendirirler. *Evet, hayır, peki* gibi sözcüklerin ünlem olduğunu söyleyenler, bu sözcüklerin ünlemler gibi cümle değerinde olduğunu, bu nedenle bunları da ünlem sınıfına dâhil etmek gerektiğini (TGS, Karahan, 2011: 620-621) veya cümle içinde bu sözcüklerin cümlenin ögesi olarak gösterilemeyeceğini bu nedenle *evet, hayır*'ın ünlem olarak kabul edilmesinin daha uygun olduğunu (TGS, Oruç, 2011: 632) belirtirler.

Araştırmacıların görüşlerini karşılaştırdığımızda bu sözcüklerin zarf mı, edat mı yoksa ünlem mi sayılması gerektiği konusunda daha kesin bir sonuca ulaşmamız mümkündür. Bu nedenle makalemizde önce araştırmacılar tarafından bu sözcüklerin hangi türde ele alındığına değineceğiz:

1. Yanıt İfade Eden Sözcükleri Zarf Olarak Alanlar

Deny; *evet, hayır, beli, peki, pekâlâ* gibi sözcükleri “Asıl Katmaçlar” başlığı altında zikreder (Deny, 1941: 236-237).

Bilgegil, *evet, hay hay, elbet, elbette* gibi sözcükleri ikrar, tasdik ve tanıklık zarflarına örnek olarak verip bunların tasdik ve ispat anlamı taşıyan sözler olduğunu belirtir. İnkâr ve

¹ Edat terimi bazı araştırmacılarca geniş anlamda kabul edilmiş, edat, bağlaç ve ünlem de bu terimin kapsamında ele alınmıştır. Bazı araştırmacılara göre ise edat, bağlaç ve ünlem farklı sözcük türleri olarak benimsenmiştir. Makalemizde edat terimi olarak dar anlamda edatı kast etmekteyiz. Edatları geniş anlamda ele alıp bu sözcükler için ünlem edatı terimini kullanan araştırmacıların görüşlerini de “Yanıt İfade Eden Sözcükleri Ünlem Olarak Alanlar” başlığı altında değerlendirdik.

olumsuzluk anlamını taşıdığını belirttiği *yok*, *hayır* ve benzeri sözcükleri ise inkâr zarfları olarak zikreder (Bilgegil, 1982: 217-218).

Koç, “Sorulara karşılık olarak kullanılan belirtece, yanıt belirteci denir.” diyerek yanıt ifade eden sözcükleri bu kısımda ele alır (Koç, 1997: 224).

Vardar, belirteç maddesinde durum belirteçlerinin bir türü olarak yanıt ifade eden sözcükleri de zikrederek *evet*, *hayır* sözcüklerini bunlara örnek verir (Vardar, 1998: 38).

Hengirmen, yanıt belirtecinin soruları yanıtlamada kullanılan başta *evet*, *hayır* olmak üzere *elbette*, *bittabii*, *tabii*, *asla*, *şüphesiz* gibi belirteçlerden her biri olduğunu belirtir (Hengirmen, 1999: 413).

Gencan, sorulara karşılık olarak kullanılan sözcüklere yanıt belirteci diyerek bu başlık altında *evet*, *elbet*, *elbette*, *pekiyi*, *şüphesiz*, *kuşkusuz*, *hayhay*, *olur*, *hayır*, *yok*, *asla* sözcüklerini örnek olarak verir (Gencan, 2001: 459-460).

Sözcük Türleri’nde “Yanıt Belirteçleri” başlığı altında bu tür belirteçlerin genellikle sorulara karşılık olarak kullanılan belirteçler olduğu, bunların eylemleri, eylemsileri kimi kez olumlu, kimi kez olumsuz biçimde pekiştirdiği belirtilerek *evet*, *hayır*, *hayhay*, *memnuniyetle*, *kıvançla*, *sevinçle*, *elbet*, *elbette*, *yok*, *asla*, *herhalde* sözcükleri örnek olarak verilir (Atabay, Özel, Kutluk, 2003: 95).

Banguoğlu, doğrudan doğruya sıfatın varlığı - yokluğu, fiilin olup bitmesi ile ilgili zarflara gerçekleştirme zarfları diyerek *evet*, *hayır*, *öyle*, *değil*, *peki*, *olur*, *elbette*, *tabii*, *yok*, *asla*, *katiyen* sözcüklerini zikreder (Banguoğlu, 2004: 372).

Demir, *evet*, *hayır* ve soru cümlelerinin cevabı yerine geçen sözleri cevap belirteci olarak alır (Demir, 2004: 486).

Bilgin, *evet*, *hayır*, *elbette*, *asla*, *kuşkusuz*, *peki*, *hayhay* gibi sözcükleri yanıt belirteçleri olarak zikreder (Bilgin, 2006: 277).

2. Yanıt İfade Eden Sözcükleri Edat Olarak Alanlar

Bazı araştırmacılar, edat terimini ünlem, bağlaç ve çekim edatları için geniş anlamda kullanmış; bazıları ünlemleri ayrı bir sözcük türü olarak alıp bağlaç ve çekim edatlarını edat kapsamında değerlendirmiş; bazıları da edat, bağlaç ve ünlemi üç farklı sözcük türü olarak ele almıştır.

Hacıeminoğlu, edat terimini geniş anlamda kabul ederek onları çekim edatları, bağlama edatları, kuvvetlendirme edatları, karşılaştırma-denkleştirme edatları, soru edatları, çağırma-

hitap edatları, cevap edatları, ünlemler, gösterme edatları ve tekerrür edatları olarak sınıflandırır. Onaylama veya onaylamama bildiren *evet, hayır, peki* sözcüklerini ünlemlere dâhil etmez. Bu sözcükleri “Cevap Edatları” başlığı altında inceler (Hacıeminoğlu, 1992: 290-292).

Edat, bağlaç ve ünlemleri ayrı birer sözcük türü olarak ele alan Ediskun *evet, hayır, olur, peki, yok* sözcüklerini edatlar içinde ele alır (Ediskun, 2005: 291, 294, 298, 300).

Özçelik ve Erten, edatları bağlama edatları, çekim edatları, soru, cevap ve gösterme edatları olmak üzere üçe ayırır, ünlemleri ise ayrı bir başlık altında inceler. Araştırmacılar, onaylama veya onaylamama bildiren bu tür sözcükleri “Soru, Cevap ve Gösterme Edatları” başlığı altında cevap edatı olarak değerlendirip bunların onaylama veya ret ifadesi taşıdıklarını belirtirler (Özçelik, Erten, 2011: 178-195).

Türkçe Sözlük’te *evet* sözcüğü edat olarak gösterilir: “1. Öyledir anlamında kullanılan bir doğrulama veya onaylama sözü, *olur, oldu, peki, tamam, ya, beli, ha, he.*” *Hayır* sözcüğü ise “1. *Yok, öyle değil, olmaz* anlamlarında onamama, inkâr bildiren bir söz.” anlamıyla edat olarak madde başı yapılır (TS, 2011: 835, 1070-1071).

3. Yanıt İfade Eden Sözcükleri Ünlem Olarak Alanlar

Topaloğlu, “Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü”nde tasdik sözcüklerini ünlem madde başında açıklayarak *peki, hayhay* sözcüklerini de örnekler arasında zikreder (Topaloğlu, 1989: 149).

Ergin, Gülensoy, Delice ve Karaağaç edatları geniş anlamda ele alıp bağlaçları ve ünlemleri de bu sınıfta değerlendirmiş, ünlemler için ünlem edatı terimini tercih etmişlerdir.

Ergin ve Gülensoy onaylama veya onaylamama bildiren sözcükleri ünlem edatları sınıfına aldıkları cevap edatları kısmında zikreder. Ergin *evet, hayır, yok, değil, peki, hay hay, beli, he, efendim, tabi, elbette*; tasdik veya ret edatı gibi kullanılan *iyi, güzel, olur, olmaz* sözcüklerini bu bölüme dâhil eder. Ergin, sorma, gösterme ve cevap edatlarının ikinci derecede ünlem edatları olduğunu da belirtir (Ergin, 1992: 351). Gülensoy ise *evet, hayır, yok, değil, peki, hay hay, tabi, elbette* sözcüklerini bu kısımda zikreder (Gülensoy, 2000: 426).

Delice, yanıt ifade eden sözcükleri onama / onamama ünlemleri olarak inceler (Delice, 2008: 174).

Karaağaç, ünlem edatlarının alt sınıfı olarak incelediği cevap edatlarının bir soruya cevap oluşturan kalıplaşmış öğeler olup diğer edatlara göre anlamlarının daha belirgin olduğunu söyleyerek *ala, elbet, elbette, evet, ha, he, hay hay, peki, pekiyi, pekâlâ, tabii, ya ya, asla, değil, haşa, hayır, hiç de değil, yok* sözcüklerini cevap edatları olarak zikreder (Karaağaç, 2012: 438). Ayrıca *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*’nde ret ve kabul, onay veya inkâr sözlerini, “Bir cümle

gibi, bir olaya ad olmuş ve tek sözden oluşan cümle” olarak tanımladığı “söz cümle” madde başında örneklendiren araştırmacı, bu sözcükleri “yanıt ünlemi” madde başında da zikreder (Karaağaç, 2013: 740-741, 853).

Ünlemleri edatlardan bağımsız olarak ele alan Korkmaz, bu tür sözcükleri cevap verme, onaylama, kabullenme, ret, inkâr, gizleme bildiren ünlemler olarak ele alır (Korkmaz, 2003: 1183-1187). Araştırmacı “Gramer Terimleri Sözlüğü”nde ise bunları “cevap ünlemi” madde başında açıklar (Korkmaz, 2010: 53).

“Türkiye Türkçesinde Ünlem” konusu, tartışmalı konulardan biri olarak Türk Gramerinin Sorunları” toplantısında ele alınmıştır. Söz konusu toplantıda Akalın, ünlemlerle ilgili yapılan çalışmalardan hareketle çeşitli sorunlara değinmiştir. Bir sözcüğün bazı dil bilgisi kitaplarında ünlem, bazılarında edat, bazılarında zarf olarak gösterilmesi sorununa da değinmiştir (Akalın, 2011: 589). Bu toplantının tartışma bölümünde araştırmacılar konuyla ilgili görüşlerini ifade etmişlerdir. Bu görüşlerden konumuzu ilgilendiren iki tanesini aşağıda sunuyoruz:

Karahan, *evet, hayır* sözcüklerinin zarf olarak kabul edilmesine karşı çıkar. Ünlemlerde önemli olanın hepsinin bir cümle değerini taşıması olduğunu belirterek konuyu şu şekilde değerlendirir: “Nasıl zamirler ismin yerini tutan kelimelerse bana göre ünlemler de ister gösterme, ister seslenme bildiren cümlelerin yerini tutan kelimelerdir. Dolayısıyla ben ünlemlerin içine hem seslenmeyi, hem duygu değeri taşıyanları, hem cevap, hem gösterme bildirenleri almak istiyorum” (TGS, Karahan, 2011: 620-621).

Oruç, *evet, hayır*’ın zarf olarak alınması hususunda, cümle içinde bu sözcüklerin cümlelerin ögesi olarak gösterilemeyeceğini bu nedenle *evet, hayır*’ın ünlem olarak kabul edilmesini; ancak *yok, olur, tamam, pekiyi, peki* gibi şekillere daha dikkatli yaklaşılmasını tavsiye eder (TGS, Oruç, 2011: 632).

Araştırmacıların bu sözcüklerin ele alınışı hususundaki görüşlerini ve tercihlerini verdikten sonra şimdi bu verilerimizi aşağıdaki tabloda özetlemek istiyoruz:

Araştırmacı (Alfabetik sıraya göre)	Edat diyen	Ünlem diyen	Zarf diyen
Atabay-Özel-Kutluk			+
Banguoğlu			+
Bilgegil			+
Bilgin			+
Delice		+ (ünlem edatı)	
Demir			+
Deny			+
Ediskun	+		
Ergin		+ (ünlem edatı)	
Gencan			+

Gülensoy			+ (ünlem edatı)
Hacıeminoğlu	+		
Hengirmen			+
Karaağaç			+ (ünlem edatı, yanıt ünlemi, söz cümle)
Karahan			+
Koç			+
Korkmaz			+
Oruç			+
Özçelik, Erten	+		
TDK Türkçe Sözlük	+		
Topaloğlu			+
Vardar			+
Toplam 22	4	8	10

Yukarıdaki tabloyu incelediğimizde *evet*, *hayır*, *peki* gibi sözcüklerin, hangi sözcük türünde ele alındığı konusunda araştırmacıların üç farklı görüşe sahip olduğunu görüyoruz. Tabloya göre 22 araştırmacıdan 4'ü yanıt ifade eden sözcüklere edat demiştir. Bu sözcükleri 8 araştırmacı ünlem veya ünlem edatı, 10 araştırmacı ise zarf sınıfında incelemiştir.

Bu sözcüklerin cümledeki kullanımına bakıldığında zarfların genel özelliklerine uymadığı görülecektir. Bunu anlamak için önce zarflar için yapılan birkaç tanıma bakalım:

Ergin zarfı, “Kelime gruplarında sıfatın, fiilin veya başka bir zarfın manasını değiştiren isimler” olarak tanımlar (Ergin, 1992: 258).

Gencan belirteçlerin; “Sıfatların, eylemlerin, ya da görevce kendine benzeyen sözcüklerin anlamlarını berkiten ya da kısıp sınırlayan sözcükler” olduğunu belirtir (Gencan, 2001: 442).

Özçelik ve Erten, zarf için “Yüklem anlamını, durum, zaman, yer, yön, azlık, çokluk, ölçü, nitelik ve soru kavramları bakımından etkileyen kelime veya kelime grubudur.” açıklamasını yapar (Özçelik, Erten, 2011: 117).

Delice, bu tanımlara ek olarak, zarfların ismi de sınırlandırabileceğini zikreder (Delice, 2012: 35).

Zarflar için yapılan tanımlar, az çok verdiğimiz bu tanımlarla örtüşmektedir. Örneğin az (yemek), çok (gülmek), aşağı (inmek), yukarı (çıkmaq), sonra (bakmaq) vb. örneklerde zarf olan sözcükler miktar, yer-yön ve zaman bakımından yüklem anlamını etkilemekte ve cümle içinde zarf tümleci görevini görmektedir. Hâlbuki *evet*, *hayır*, *peki* gibi sözcükler, yüklem anlamını bir zarf gibi etkilememekte ve zarf tümleci olamamaktadır. Bu nedenle bu sözcüklerin zarf olarak alınmamasının daha uygun olacağı görüşündeyiz.

Bu sözcükler bir edat türü olarak alınabilir mi? Bu sorunun yanıtını vermeden önce edatlar için seçtiğimiz birkaç tanıma bakalım:

Hacıeminoğlu, Arapça bir sözcük olan edatın alet ve vasıta demek olduğunu, onun gramerdeki mana ve yerini tespit ederken de bu asli manasını göz önünde bulundurmak gerektiğini belirterek “Edatlar, tek başlarına manaları olmayıp, ancak cümledeki diğer kelime ve kelime grupları arasında çeşitli münasebetler kurmağa yarayan alet sözlerdir, vasıtalarıdır.” tanımını yaptıktan sonra, edatları görev bakımından isim çekim eklerine benzeter (Hacıeminoğlu, 1992: V).

Korkmaz, edatların “Yalnız başlarına anlamları olmayan, ad ve ad soylu kelime ve kelime gruplarından sonra gelerek anlam bakımından bunlarla sıkı sıkıya bağlı bulunan, gramer bakımından onlara hâkim olan ve eklendikleri kelimeler ile cümlenin öteki kelimeleri arasında çeşitli anlam ilişkileri kuran görevli sözler” olduğunu belirtir (Korkmaz, 2003: 1052).

Karaağaç edatları, “Dilde bağımsız olarak var olamayan, yani kendi başlarına kullanılamayan, söz, söz öbeği ve cümle gibi dil birimleriyle kullanılabilen ve onlara değişik anlam renkleri katan veya onları çekime sokan sözlük veya söz dizimi birimleridir” olarak tanımlar (Karaağaç, 2012: 432-433).

Bu tanımları değerlendirdiğimizde edatların tek başlarına anlamsız olup sözcüğe eklenmek suretiyle cümle içinde bir anlam kazandıklarını, Hacıeminoğlu’nun deyimiyle görev bakımından isim çekim eklerine benzediklerini görüyoruz. Yanıt ifade eden sözcüklerse tek başlarına onaylama ve onaylamama gibi ifadeler taşımakta ve herhangi bir sözcüğe bağlı olmadan kullanılabilir. Bu nedenle bunların edat sınıfına dâhil edilmemeleri daha uygun olacaktır.

Şimdi de ünlemler için yapılan bazı tanımlara bakalım:

Korkmaz, ünlemlerin çeşitli duygu ve heyecanları etkili ve kısa bir biçimde anlatmaya yaradığını belirttikten sonra bunların karşısındakilere seslenmeye, çağırmaya, cevap vermeye, göstermeye, sormaya, onları onaylamaya, redde veya tabiattaki sesleri taklit yolu ile sözcükler türetmeye yarayan bir söz türü olduğunu ifade eder (Korkmaz, 2003: 1140).

Ediskun, ünlemlerin cümle değerinde sözler olduğuna değinerek bunların tek başlarına kullanılabildikleri gibi, anlam gereğine göre, cümlelerin başında ya da sonunda da bulunabileceğini belirtir (Ediskun, 2005: 322).

Gedizli, makalesinin sonuç bölümünde ünlemlerin temel işlevinin anlatım olduğunu ve cümle işlevinde kullanıldığını söyler (Gedizli, 2015: 133).

Bu tanımları değerlendirdiğimizde ünlemlerin tek başına da bir anlam ifade edebildiğini, bağımsız bir birim olarak kullanılabilirdiğini bazen bir cümlenin yerini tutabildiğini, diğer bir deyişle cümleye denk bir işlev üstlenebildiğini görüyoruz. Sözü ettiğimiz sözcüklerde ünlemlerin bu özellikleri göze çarpmaktadır. Örneğin “Bu kitabı okudun mu?” “Evet!” veya “Hayır!” “Şunu alsana.” “Peki!” cümlelerindeki *evet*, *hayır*, *peki* sözcükleri tek başına cümleye denk bir işlev görmekte, herhangi bir sözcüğe bağlı olmadan kullanılabilir. Bu cümlelerdeki onaylama veya onaylamama bildiren *evet*, *hayır*, *peki* sözcükleri birer ünlem, “evet oyları, hayır oyları” sözcük gruplarında *evet* ve *hayır* sözcükleri isim tamlaması oluşturan birer isim olarak kullanılmıştır.

4. Sonuç

Evet, *hayır*, *peki* gibi yanıt ifade eden sözcüklerin, sözcük türü olarak araştırmacılar tarafından üzerinde anlaşmaya varılmış belli bir yeri yoktur. Bu sözcükler, zarflar gibi yükleme bağlanan ögeler arasında yer alan bir zarf tümleci olamamakta ancak cümlelere bağlanan ögeler arasında yer alan bir ünlem tümleci olabilmektedir.² Bu nedenle bu sözcüklerin zarf olarak alınması zarfların tanımına ve özelliklerine uygun düşmemektedir. Yanıt ifade eden sözcüklerin edat olarak alınıp alınmayacağı konusuna gelince edatların tek başına anlamsız olmaları, sözcük veya sözcük gruplarından sonra gelerek onlara bağlı olarak kullanılmalrı *evet*, *hayır*, *peki* gibi sözcüklerin edat sınıfında da ele alınmaması gerektiğini göstermektedir.

Ünlemlerin özelliklerine baktığımızda söz konusu sözcüklerin ünlemler gibi tek başına da bir anlam ifade ettiğini, cümleye denk bir işlev üstlendiğini görebiliriz. Bu nedenle yanıt ifade eden *evet*, *hayır*, *peki* gibi sözcükleri ünlemlerin bir alt sınıfı sayarak “yanıt ünlemi” terimiyle incelemek ve “evet oyları, hayır oyları” gibi kullanılışlarda da isim olarak değerlendirmek daha uygundur.

Kaynaklar

- AKALIN, Ş. H. (2011). Türkiye Türkçesinde Ünlem. *Türk Gramerinin Sorunları - Bildiriler* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 588-603.
- ATABAY, N. ÖZEL, S. ve KUTLUK, İ. (2003). *Sözcük Türleri*. Yöneten ve Yayına Hazırlayan: Doğan Aksan. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- BANGUOĞLU, T. (2004). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- BİLGEGİL, M. K. (1982). *Türkçe Dilbilgisi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

² Delice, “Cümle Çözümlemelerinde ‘Cümle Dışı Unsur’ Terimi Yerine Yeni Bir Teklif” bildirisinde cümlenin ögelerini 1. Yükleme Bağlanan Ögeler (özne, nesne, dolaylı tümleç, zarf tümleci), 2. Yükleme Bağlı Olanlara Bağlanan Ögeler (açıklama tümleci), 3. Cümlelere Bağlanan Ögeler (ünlem tümleci, pekiştirme tümleci, bağlama tümleci) olarak tasnif eder. Konuyla ilgili diğer araştırmacıların görüşleri ve daha geniş bilgi için bu bildiriye bakılabilir.

- BİLGİN, M. (2006). *Anlamdan Anlatıma Türkçemiz*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- CİN, A. (2000). Hayır Kelimesi ve Türkçede Kullanılışı Üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 583, 39-49.
- DELİCE, H. İ. (2007). Cümle Çözümlemelerinde Cümle Dışı Unsur Terimi Yerine Yeni Bir Teklif. *İstanbul Kültür Üniversitesi Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi (UTEK 2007)*.
- DELİCE, H. İ. (2008). *Sözcük Türleri*. Sivas: Asitan Yayınları.
- DELİCE, H. İ. (2012). *Türkçe Sözdizimi*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- DEMİR T. (2004). *Türkçe Dilbilgisi*. Ankara: Kurmay Yayınevi.
- DENY, J. (1941). *Türk Dili Grameri (Osmanlı Lehçesi)*. (Tercüme Eden: Ali Ulvi Elöve). İstanbul: Maarif Matbaası.
- EDİSKUN, H. (2005). *Türk Dilbilgisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- EMRE, A. C. (1954). Türkçede Cümle: I. Ünlemden Cümleye. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 105-180.
- ERGİN, M. (1992). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak / Basım / Yayım / Dağıtım.
- GEDİZLİ, M. (2015). Türkçede Ünlemler ve Temel İşlevi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 8 / 36, 126-134.
- GENCAN, T. N. (2001). *Dilbilgisi*. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- GÜLENSOY, T. (2000). *Türkçe El Kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- HACIEMİNOĞLU, N. (1992). *Türk Dilinde Edatlar*. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- HENGİRMEN, M. (1999). *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Engin Yayınevi.
- KARAAĞAÇ, G. (2012). *Türkçenin Dil Bilgisi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- KARAAĞAÇ, G. (2013). *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KOÇ, N. (1997). *Yeni Dilbilgisi*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- KORKMAZ, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KORKMAZ, Z. (2010). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ÖZÇELİK, S. ve ERTEN, M. (2011). *Türkiye Türkçesi Dilbilgisi*. Ankara: Bizim Büro Basımevi Yayın-Dağıtım.
- ŞAHİN, H. (2001). Evet ve Hayır Kelimeleri Üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 593, 528-535.
- TOPALOĞLU, A. (1989). *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- TÜRKÇE SÖZLÜK. (2011). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- TÜRK GRAMERİNİN SORUNLARI-BİLDİRİLER. (2011). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- VARDAR, B. (1998). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: ABC Kitabevi.

Kısaltmalar

TDK: Türk Dil Kurumu

TGS: Türk Gramerinin Sorunları

TS: Türkçe Sözlük